

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevino Jugoslavijo

mesečno 25 Din

polletno 150 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din

nedeljska izdaja

celoletno v Jug.

slaviji 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nelankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2030, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ceneoglasov
i slop. peti-vrsta
mallo glasi po 1:50
in 2D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrslica po 10 Dlr
p. Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelka in
dneva po prazniku

Indsko vprašanje

Britanska državna skupnost (Imperial Commonwealth) stoji vnovič pred indskim problemom, ki topot zahteva večalmanj definitivne rešitve. Takozvani vseindski kongres namreč, ki ga indski intelektualci že nekaj desetletij sem vsako leto sklicujejo, da usmerjajo narodno gibanje po samoupravi, je letos na precejšnje presenečenje Anglije in ostalega sveta s pretežno večino 2800 navzočih delegatov sklenil kot parolo bodočega dela popolno neodvisnost od Anglije. Gandhi je svaril pred borbo za neodvisnost z orožjem in priporočil odpoved pokorščine in plačevanja davkov kakor tudi bojkot angleškega blaga, ki pa naj se začne šele ob terminu, katerega bo v to izvoljeni odbor določil. Ta predlog je komaj prodril, ker so radikalci bili za takojšnjo revolucijo. Če je Gandhi mislil na ta način obdržati položaj v rokah, da ne bi pokret za neodvisnost prešel v roke radikalne mladine, ki jo vodi predsednik indskih mladinskih zvez, Ivaral Nehru, potem se utegne zmotiti. Kajti radikalna nacionalistična mladina bo v zvezi s še bolj radikalnim socialistično-republikanskim udruženjem, katerega seveda podpihujejo odzadaj komunisti, čisto naravno izsilila čim prejšnjo izvršitev sklepa o nepokorščini in odpovedi davkov. Ker angleška oblast tega seveda ne bo mirno tipela, bo do aktivnega upora en sam korak, kar bo izzvalo seveda krvavo borbo z ogromnimi sredstvi imperija. Takrat seveda ne Gandhi ne Motilal Nehru, predsednik vseindskega kongresa in oče mladega Ivarala, ne bosta pomenila ničesar. Tak je položaj.

Kako je do tega položaja prišlo, saj sta Gandhi in Nehru starejši kljub podobnim resolucijam tudi na prejšnjih kongresih vendarle v praksi zasledovala vedno več ali manj zmerno taktiko, da bi dosegla čim večjo avtonomijo Indije v mirnem sporazumu z Anglijo? Krivda za to je očitno na strani konservativnih lordov, ki dosledno preprečujejo udeležitev resnične samouprave Indije. Če bi lordi imeli količjak dobre volje, bi bil indski problem lahko danes rešen podobno kakor je kanadski, južnoafriški, avstralski in irski, bodisi v enaki ali pa v podobni obliki. Saj Gandhi, eden najprosvetlenejših in najčistejših mož našega stoletja, sam dobro ve, da je indsko vprašanje tako težko in zamotano, da se da pametno rešiti le v dogovoru z mogočnim imperijem. Indija je dežela, po površini pol tako velika kot Evropa, prebivalstva pa ima samo kakih 140 milijonov menij. Med tem prebivalstvom so tako ogromne socialne in kastovske razlike ko v nobeni drugi deželi na svetu; tudi versko nasprotstvo med Indijci in Muslimani je še vedno veliko. Ogromna večina prebivalstva živi v najstrašnejši bedi in nevednosti; inteligenčna plast je zelo tenka; v 563 indskih državah vladajo pod angleškim pokroviteljstvom še domači maharadžje; ponekod se popolno avtokratično oblastjo. Moralno življenje pod vplivom paganskih šeg je na strašno nizki stopnji, strankarska nasprotstva so, kakor je pokazal januarski kongres sam, ostra. Imamo liberalno boljše situirano trgovsko meščanstvo, ki je odločno za skupnost v commonwealthu. Na tem stališču stoje seveda tudi domači knezi. Bolj važno je, da so za ohranitev zveze z imperijem skoro vsi mohamedanci in pa socialno najnižja plast ljudstva, parije, ki se boje vlade indskih višjih kast. Proti Angliji so pa oni proletarci, ki so pod vplivom moskovskega komunizma, obenem pa so tudi proti indski nacionalistični inteligenci, ki jim je reakcionarna. Prehodno vlogo igrajo socialistični republikanci, ki jih komunisti sovražijo, pač pa začasno izrabljajo, da netijo revolucijsko misel v radikalnih mladinskih nacionalistih. Kar se tiče starih nacionalistov, je Gandhijeva skupina bolj zmerna, dočim takozvano Bosejevo krilo zahteva takojšnje imenovanje indske vlade po irskem vzorcu. Da vse ne utone v kaos; državljanski vojski in anarhiji kakor na Kitajskem, so bili Gandhijevci dozdaj odločno na stališču, da se Indija čim bolj ko mogoče osamosvoji po sodelovanju z angleško oblastjo pa na vsak način po svobodni odločitvi ostane član britanskega commonwealtha.

Da so se zmerni nacionalisti dali potisniti v radikalne vode, to so povzročili angleški konservativci. Angleška delavska vlada je bila trdno odločena dati Indiji dominijonski položaj — o tem ni prav nobenega dvoma. Sedanjí indski podkralj lord Irwin ga je jeseni 1929 ob svojem nastopu za gotovo obljubil in ga tudi resno misli. Res je le, da tudi MacDonald smatra za potrebno, da se dominijonski položaj izvede postopoma, s čemer bi pa zmerni indski nacionalisti tudi bili zadovoljni, čeprav bi nazunaj protestirali. Kajti o dobri volji londonske delavske vlade tudi Gandhi niti najmenj ne dvomi.

Belgrad pozdravlja delegate Dravske banovine

Belgrad, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Z velikim navdušenjem in sijajem, kakor znajo samo v Belgradu, so bili danes sprejeti zastopniki občin iz dravske, drinske in podonavske banovine. Njihov prihod je bil organiziran tako, da so vsi trije posebni brzovlaki prispeli istočasno, popoldne ob 4, na belgrajsko postajo.

Na kolodvoru jih je pričakovala velika množica belgrajskega prebivalstva na čelu z zastopniki belgrajske občine. Ob prihodu vlakov je zbrano občinstvo burno in živahno pozdravljalo delegate, posebno pa Slovence.

Pred postajo je podžupan belgrajski, ing. Zčina imel daljši govor, v katerem je v imenu belgrajske občine pozdravil goste ter poveljeval zgodovinske dogodke 6. januarja in 3. oktobra 1929, ki so našli tako velik odziv širom vse države, kar najbolj dokazujejo številne deputacije, ki prihajajo v Belgrad, da se poklonijo svojemu kralju. Z vzklikom na kralja, ki so se mu pridružili vsi navzoči, je belgrajski podžupan končal svoj govor. Na to so odgovorili v imenu Slovencev dr. Puc, v imenu podonavske banovine dr. Ostojič, župan subotički in v imenu drinske banovine sarajevski župan.

Po teh govorih so se zastopniki občin razvrstili v dolg sprevod in med špalirjem občinstva odšli preko glavnih belgrajskih ulic do gledališča, kjer so se razšli na svoja stanovanja. Delegati so bili povsod živahno pozdravljeni.

Zvečer je bila v čast delegacijam prirejena v gledališču svečana predstava.

V Belgrad je prišlo nad 600 delegatov, ki

Haaška pogajanja pred ugodnim zaključkom

Nerešeno je ostalo še vprašanje moratorija, plačilnega termina in mobilizacije

Haag, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Nemška delegacija je danes popoldne formulirala svoje točke razpravljanja in jih izročila upniškim državam. Vse še nerešene točke: obroki plačaja, ureditev memoranda, zastavne pravice likvidacijskih pogodb, prilagoditve nemško-ameriške pogodbe, železiškega zakona in posebne zaloge nemške vlade pri mednarodni banki, se bodo zbrale v enoten kompleks. Nemčija je torej samo pripravljena, popustiti v eni posameznih točk, če se obenem s tem prizna stališče nemške delegacije v vseh drugih vprašanjih. Mesečne obroke bo Nemčija plačevala deloma zadnji dan v mesecu, deloma pa sredi meseca. Ob 15 popoldne so zbrani zastopniki petih upniških držav, da se posvetujejo o nemški ponudbi. Od 17 popoldne so pri tem prisotni tudi nemški glavni delegati in od izida tega sestanka bo odvisna odločitev konference.

Haag, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Po nekaterih nekoliko razburljivih dogodkih na dopoldanski seji haaške konference se je že zgodaj popoldne pred začetkom prave seje videlo, da je poostreitev položaja, tako hitro, kakor je nastopila, tudi ponehala. Od osmih kritičnih točk so do popoldneva ugodno rešili pet točk, tako da ostanejo nerešene samo še tri točke. Te pa so seveda najvažnejše, o katerih se bo razprava nadaljevala v ponedeljek popoldne. Gre za moratorij, za plačilni termin in za mobilizacijo. Vprašanje mobilizacije se je šele danes pojavilo kot razpravna točka, ko je francoska delegacija o tem izročila nemški delegaciji svoj pismeni načrt. Dasi o teh treh vprašanjih po-

Pač pa so MacDonaldov načrt zmotili konservativci, ki so ob koncu tanskega leta vlado zaradi lord Irwinove obljube ostro interpelirali in našli žalibog podporo liberalcev, ki predstavljajo angleško veleindustrijo. Radi tega je morala delavska vlada retirirati v toliko, da je sklenila sklicati v Londonu konferenco (dali so ji ime Round-Table konference), na kateri naj bi zastopniki Anglije in Indeev na podlagi poročila takozvane Simonove komisije razpravljali o indski ustavi in jo, če mogoče, tudi in konkretno sporazumno izdelali. V to je bil MacDonald prisiljen zato, ker je bila Simonova komisija že l. 1927. po parlamentu izvoljena v svrhu, da indsko vprašanje prouči in stavi tozadevne predloge. Prisiljen po konservativcih in liberalcih, je MacDonald sedaj na more obiti. In ker se Indci boje, da bi radi elaborata Simonove komisije, ki, kakor se izve, predlaga le avtono-

bodo jutri popoldne ob 5 sprejeti od Njeg. Vel. kralja v avdienci.

Belgrad, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Ljubljanski župan dr. Puc je dospel v Belgrad že danes zjutraj s prvim brzovlakom v družbi mestnih županov iz Maribora, Celja, Novega mesta, Kranja in Ptuja. Obiskali so tekom dopoldneva belgrajskega župana Savčiča. Dr. Puc ga je v kratkem nagovoru pozdravil ter mu izročil umetniško sliko Ljubljane v jeseni od Ivana Vavpotiča kot dar slovenskih občin v zahvalo za gostoljubni sprejem belgrajske občine. Poleg tega je dr. Puc izročil županu in podžupanu belgrajske občine album najlepših fotografij iz vseh krajev Slovenije.

Slovenski župani pri predsedniku vlade

Belgrad, 11. januarja. AA. Danes ob 11 dopoldne je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev general Peter Živković sprejel predstavnike občin, župana dr. Dinka Puca iz Ljubljane, dr. Al. Juvana iz Maribora, Mihajla Brnečiča iz Ptuja, dr. A. Goričana iz Celja, dr. Josipa Režeka iz Novega mesta, Cirila Pirea iz Kranja, ki so prišli pozdravit predsednika vlade v imenu prebivalstva svojih mest. Dr. Puc je izjavil v imenu vseh, da je sedanje delo vlade našlo popolno razumevanje in odobravanje prebivalstva, ter prosil g. predsednika vlade, naj v tem pravcu vztraja. Pri tej priliki je bila predsedniku vlade izročena spomenica mesta Ljubljane.

pol dne ni moglo priti do sporazuma, je vendar dana verjetnost, da bo tudi glede teh vprašanj prišlo do zbližanja. V vprašanju moratorija se je izjavljalo z obeh strani, da danes za tak nepričakovani primer ni mogoče najti praktične rešitve in da ga je torej treba prepustiti bodočim mednarodnim razgovorom glede mednarodne banke. Kakor doznava Vaš dopisnik, ni naperjen predlog za olajšavo glede prve tranše nemškega reparacijskega dolga proti temu, da bi se aktivno pomagalo Nemčiji do tega, da zbere denar, temveč zahteva samo pasivno sodelovanje v tem oziru, da se Nemčija obveže v času, ko se bo razpisalo tozadevno posojilo, svojega mednarodnega denarnega trga ne bo preobremenila z drugimi denarnimi zahtevami.

58. zasedanje Sveta Društva narodov

Zeneva, 11. jan. (Tel. »Slov.«) V ponedeljek se odpravi 58. zasedanje Sveta Društva narodov pod predsedstvom poljskega zunanjega ministra Zaleskega. To zasedanje ne bo posebno važno, že zato ne, ker se vrši ravno v času med londonsko in haaško konferenco in na dnevnem redu niso posebno važni problemi.

Anglija proti pasivnemu odporu Indijcev

London, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Iz Indije se poroča, da so oblasti izvršile prve aretacije radi pasivnega odpora Indijcev. Kdor se brani plačati davke, mu zaplenijo vse imetje.

mijo, parlamentarno vlado in Indca kot državnega podtajnika za Indijo (od katerega je podkralj odvisen), ne padel v vodo dominijon — zato razburjenje in skrajno izradikaliziranje položaja v Indiji. Stvar je tedaj popolnoma razumljiva. Od Simonove komisije je zdaj odvisno, ali je razumela položaj, da bo podala poročilo, ki bo omogočilo čim prejšnjo ustvaritev indskega dominijona — kajti z menj se Indci danes ne morejo več zadovoljiti.

Državniški modrosti Anglije, ki je znala končno vedno zadeti pravo, kakor tudi treznosti pravih indskih rodoljubov, ki gotovo ne želijo svoje domovine pognati v kaos strašne borbe z nedoglednimi posledicami, je zaupati, da se stvar izteče mirno v korist commonwealtha, Indije in pa — svetovnega miru. Kajti tudi ta bi bil ogrožen, če bi se ne našla mirna rešitev indskega problema.

Zahvala kraljice

Belgrad, 11. januarja. AA. Nj. Veličanstvo kraljica je prejela o priliki svojega rojstnega dne 9. t. m. številne čestitke iz notranjosti države in iz inozemstva s toplimi željami za srečo in dolgo življenje Nj. Veličanstva kraljice. Nj. Veličanstva kralja in vsega kraljevega doma. Po najvišjem nalogu se pisarna Nj. Vel. kralja zahvaluje vsem onim, ki so pri tej priliki predložili svoje čestitke. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Se'a vlade

Belgrad, 11. jan. AA. Danes od 11.30 do 13.30 pa od 17 do 20 je trajala seja ministrskega sveta pod predsedstvom generala Petra Živkovića, predsednika ministr. sveta in ministra notranjih zadev. Minister prosvete Boža Maksimović je seznanil ministrski svet z osnutkom pravilnika zakona o osnovnih in srednjih šolah. Ministrski svet je predloge prosvetnega ministra prejel. Razen tega je seja razpravljala tudi o drugih tekočih vprašanjih.

Posojilo reparacijske banke

Pariz, 11. jan. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« javlja, da je finančni minister Cheron v raznih razgovorih s Snowdenom in z italijanskimi zastopniki začel pogajanja o najetju kompenzacijskega posojila mednarodne reparacijske banke. O višini prve tranše še ni prišlo do sporazuma, pa tudi ne o tem, ali naj se posojilo razpiše samo v Združenih državah in v onih državah, ki so zainteresirane pri Yuongovem načrtu, ali pa naj se brez vsake omejitve razpiše na vseh tržiščih sveta. Kot obrestna mera se predvideva 5 odstot. do 5 in pol odstot., kot emisijski kurz pa 95 odstot. do 96 odstot.

Zakup veleprodaje soli

Belgrad, 11. jan. (AA.) Samostalna uprava državnih monopolov je objavila pogoje za oddajo v zakup uprav veleprodaje soli za vso kraljevino. Pravica te veleprodaje traja pet let in sicer od 1. aprila 1930 do 1. aprila 1935. V smislu sklepa uprave monopolov, ki ga je potrdil minister financ, bo 10 prodajnih rajonov (področij) in sicer devet banovin ter Belgrad, Zemun in Pančevo.

Egipt naš največji odjemalec cementa

Split, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Trgovska in obrtna zbornica je vložila pri trgovinskem ministristvu prošnjo za podaljšanje trgovske pogodbe z Egiptom, ki se je sklenila lansko leto. Naša trgovina z Egiptom v tem letu je bila zelo živahna. Ako bi se sedaj nehale zveze z Egiptom, bi to značilo veliko zgubo, posebno za našo cementno industrijo. L. 1929 je bilo izvoženo iz naše države v Egipt preko 100.000 ton cementa, tako da je ta država najvažnejši konsument našega cementa.

Rupčič in Lang — oproščena

Dunaj, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Obtožene Peter Rupčič in Adolf Lang sta bila danes pri sodišču oproščena, ker se je njuno poslovanje smatralo samo za pripravo kaznivega dejanja z nezadostnimi sredstvi, ki niso dovedla niti do kaznivega poskusa. Državno pravdnitstvo se proti oprostitilni razsodbi ni pritožilo.

Imenovanja

Belgrad, 11. jan. AA. Za zdravstvenega višjega svetnika pri srezkem načelstvu v Novem mestu je imenovan v 4/I dr. Viktor Gregorič, sreski sanitetni referent v Novem mestu v 5/I; za zdravstvenega svetnika ptujkega sresa v 5/I je postavljen dr. Vladimir Vrečak, sreski sanitetni referent v Ptuj v 6/I.

Danski parlament proti smrtni kazni

Kodanj, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Danski »Volckeding« je na včerajšnji razpravi o novem kazenskem zakonu z dvetretjinsko večino odklonil smrtno kazen.

Zagreb, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Iz Tomislavovega grada se poroča, da je izredna glavna skupščina Hrvatske čitalnice sklenila izročiti takozvani Spomen dom, ki je bil zgrajen ob priliki proslave 1000 letnice hrvatskega kraljevstva, v last rimsko katoliški župniji v Tomislavovem gradu.

Praktična navodila za širjenje dobrega tiska

Vsega upoštevanja vredna praktična navodila za razširjanje poštenega tiska, ki jih je te dni izdal škofijski odbor v Bresciji, oblaavlja »Osservatore Romano«.

Treba je, tako pravijo navodila, razgledati problem katoliškega tiska, razjasniti njegovo pravno zanesljivost in vzgojno usmerjenost v smislu krščanske luči, s katero je treba razsvetljevati, soditi in reševati vse probleme in vsa dejstva življenja. Govoriti je treba o škodi, ki jo povzroča nekatoliško časopisje in pohujljivo čtivo. Prositi je treba župnike in njihove pomočnike, da pogosto in javno govorijo o tem, da priporočajo in podrobno opišejo katoliške liste, da jih bo občinstvo poznalo in vedelo, kam naj se obrne, da jih dobi.

Treba je delati za razširjenje katoliškega tiska v praktičnem smislu. V vsaki župniji naj se izbere laik, ki naj se posveti poštenemu tisku; dobro je, ako si potem sam najde pomočnikov, posebno med mladino, ki naj jo vežba v tem apostolatu. Poverjenik ima nalogo, da seznanja župljane s katoliškimi listi, te liste razdeljuje in prevzema naročanje, določa število izvodov za prodajo, posebno ob nedeljah in praznikih, pri čemer se je ozirati zlasti tudi na liste za otroke v deških in dekliških zavetiščih. Ukreniti je treba potrebno, da bodo dušni pastirji, ki volijo mladinske zavode, razširjali med mladino katoliški tisk z naročanjem in prodajanjem mladinskih listov.

Priporočati je, da se ustanove majhne blagajne »za poštene tisk«, iz katerih naj se krijejo stroški za poštnino, morebiti potrebno pot v mesto in za propagandni material.

Kjer poverjeniki ne morejo ali ne smejo sami prodajati katoliških listov, se je treba pogledati z lokalnimi prodajalci listov, da prevzemo v prodajo proti običajni odškodnini tudi katoliške liste.

Kolportža pa ne sme biti drugega nego le sredstvo za pridobivanje naročnikov, ker samo oblika neposrednih naročnikov je najbolj iskrena in najbolj koristna. Zato je treba nagibati vse tiste, ki običajno kupujejo list sproti, da si ga naroče. Osebam, o katerih je pričakovati, da se naroče, naj se list nekaj časa pošilja brez naročnine.

Potrebno je poudariti, da veljajo vsa ta navodila samo za najboljše in najpotrebnejše liste.

Propaganda za naš tisk ni lahko delo, marveč je zvezana z mnogimi težočami; zato jo je treba vršiti modro in vztrajno in se ne dati omeledušiti po delnih neuspehih in razočaranjih. V ta namen je treba vsak dan moliti za apostolstvo »Dobrega tiska«.

Katoliška parlamentarna unija v Češkoslovaški

Na pobudo predsednika slovaške ljudske stranke A. Hlinke so se pričela pogajanja s to svrhu, da bi vse stranke s krščanskim programom (češka ljudska, slovaška ljudska, nemški krščanski socialci in madjarski krščanski socialci) tvorile parlamentaren odbor, ki bi v versko-političnih vprašanjih vodil enotno taktiko. Stranke obdržijo popolno avtonomijo. Obenem se zavežejo, da se v časopisju ne bodo več medsebojno napadali. Ta stremiljenja podpira in pospešuje zlasti duhovščina, ki najbolj čuti škodo, ki jo imajo katoliki radi razcepljenosti. Pogajanja potekajo zelo ugodno. Ako pride do sporazuma, bodo katoliki tvorili v parlamentu najmočnejšo zajednico. Za seboj imajo posamezne stranke poslancev:

Češka ljudska stranka	25
Slovaška ljudska stranka	19
Nemški krščanski socialci	14
Madjarski krščanski socialci	9

Skupno torej 67 poslancev.

Najmočnejši parlamentarni klub so sedaj agrarci s 46 poslanci. Celoten parlament pa šteje 300 poslancev.

Padec pezete

Madrid, 11. jan. (AA.) Nenadni padec pezete je zelo vznemiril vladne kroge. Španska vlada pripravlja veliko valutno reformo, da zaustavi nadaljno padanje španske valute.

Madrid, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Padec valute bo imel najneugodnejše posledice za diktator Primo de Rivera, ki je dosedaj upravičeval izjemen položaj, kakor ga je ustvarila diktatura v državi, največ s tem, da se je skliceval na gospodarsko zboljanje, ki naj bi ga prinesel njegov režim. Vesti o odstopu Prima de Rivera imajo največ vzroka v poslabšanem gospodarskem položaju dežele.

Profesor Ude ne sme pridigovati

Znanemu graškemu profesorju dr. Ude-tu je nadrejena cerkvena oblast prepovedala pridigati. Njegovi pismeni sestavki pa morajo preje iti skozi cerkveno cenzuro, predno jih sme objaviti.

Dr. Ude je znan po svojih političnih posebnostih. Je hud nasprotnik krščanskih socialcev in je pred časom postavil tudi svojo kandidato listo. Ordinarijai je moral že ponovno nastopiti proti njemu adi njegovih političnih avantur.

Nova okrožnica papeža

Vzgoja mladine se mora najprej prepustiti Cerkvi

Rim, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Papež je izdal novo okrožnico o krščanski vzgoji mladine, ki je bila prvič v zgodovini sestavljena v italijanskem izvirnem besedilu in šele potem prestavljena v latinski jezik. S tem se je nedvomno poudaril naslov, na katerega je bila okrožnica posebno namenjena. Okrožnica zahteva kot podlago vzgoje, da se mora vzgoja najprej

prepustiti Cerkvi, potem družini in šele nazadnje državi, in se izraža proti temu, da bi se dajala prednost fašistični vzgoji otrok, kar se sedaj vrši tako pogosto. To je naperjeno jasno proti uvrščanju doraščajoče mladine v fašistovske zveze, kjer se večinoma vzgaja mladina v vojaškem duhu.

Anglija zniža število križark

Tudi giede podmornic se bo dosegel na londonski konferenci sporazum

London, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Prvi voljeni lord Aleksander je v nekem govoru v Sheffieldu potrdil pripravljenost angleške admiralitete, sprejeti za Anglijo za križarke najvišje število 50 ladij, dočim jih ima sedaj 70. To število pa je tudi najmanjše, da se more zadovoljiti tudi mirovnim zahtevam, ker so obveznosti britskega imperija, tako narodne kakor mednarodne, zelo velike in vedno zahtevajo nastop mornarice, da se ohrani mir na svetu. Če bi se mednarodni odnosi skalili, si pridržuje angleška admirailitet pravico do revizije svoje politike. Obenem objavlja admirailiteta pregled o brodovih velesil, po katerem ima Anglija 16 velih bojnih ladij, 50 križark, 134 rušilcev in 53 podmornic. Združene države 16 velikih bojnih ladij, 14 križark, 309 rušilcev in 122 podmornic. Japonska 6 velikih bojnih ladij, 41 križark, 106 rušilcev in 64 podmornic. Francija 9 velikih bojnih ladij, 17 križark, 58 rušilcev in 52 podmornic. Italija 4 velike bojne ladje, 13 križark, 63 rušil-

cev in 43 podmornic. Razen tega navaja admirailiteta še Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, ki pa za londonsko konferenco ne prihajata v poštev.

»Daily Telegraph« poroča, da upajo v oficialnih krogih, da bo mogoče na konferenci združiti francosko in italijansko stališče s posebnim gentlemanskim dogovorom. Med Anglijo, Združenimi državami in Japonsko se pričakuje sklenitev dogovora treh držav o bodočnosti velikih bojnih ladij.

Tretja točka na tej konferenci pa je vprašanje podmornic, v katerem priporočata sicer Anglija in Združene države popolno odpravo podmornic, vendar se pričakuje, da bosta končno predlagali kompromis glede znatne omejitve velikosti in števila podmornic in sicer po japonskem predlogu, ki zahteva za Ameriko razmerje 70 odstot. V angleških krogih se smatra, da bi bila ta rešitev med Japonsko in Ameriko mogoča.

Francija odklonila vse italijanske predloge

Rim, 11. jan. (Tel. »Slov.«) V Rim je došel francoski odgovor na italijanski predlog, da bi se sprejel predhodni sporazum med Francijo in Italijo glede pomorskega vprašanja. Francoski odgovor je negativen in gladko odklanja italijanske predloge. Poselao pa odklanja Francija načelo pomorske paritete med obema sredozemskima državama, katero je zahtevala Italija bolj radi prestiža, kakor iz praktičnih razlogov. Tudi sicer je francoska nota v vseh točkah negativna. Nota ponavlja načela, ki jih je Francija razvila v okoliščini, poslani pomorskim državam, po katerih bi se morala tonaža računati v smislu potrebe posameznih držav, zagovarja torej, da se določi prej maksimum, kakor minimum brodovja. Italijanska diplomacija priznava, da je njen poskus sporazuma s Francijo popolnoma propadel. Listi nalagajo Franciji odgovornost za eventualne posledice v Londonu ali sploh za nadaljnji razvoj te stvari, ter upajo,

da bodo med tem v Angliji in Ameriki priznali, da se je Italija v svoji pomorski politiki ravnala po istih načelih, ki sta jih postavili obe imenovani državi. Po tem neuspehu motrijo v Italiji londonsko konferenco zelo skeptično, vendar pa še upajo, da bo Francija popustila, če se bo v Londonu čutila izolirano. V resnici pa je izmenjava not med Francijo in Italijo o Sredozemskem morju zopet pokazala, da ta dva naroda še vedno nista našla pota do sporazuma in da ga bosta težko našla, ker mora enostranska politika Italije v nasledstvenih državah samo še bolj napeti stališče Francije. Če je Francija upala, da bo Italija še pred londonsko konferenco ponovno začela razgovore s Francijo, pravi »Giornale d'Italia«, da je treba Franciji tako iluzijo vzeti. Italija bo šla sedaj v London brez poprejšnjega dogovora s Francijo in tam zahtevala efektivno jasno in nedvoumno redukcijo oboroževanja za vse, ki se mora takoj izvesti.

Zakon o podporah za asanacijo vasi

Belgrad, 11. jan. (AA.) Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje in po zaslišanju predsednika min. sveta predpisal in proglasil zakon o podporah za asanacijo vasi. Zakon se glasi:

§ 1. Pooblašča se minister za socialno politiko in narodno zdravje, da sme iz kreditov, ki so vsako leto določeni v proračunu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje kot dotacija sanitetnemu fondu za asanacijo vasi, odobriti kot brezobrestna posojila.

§ 2. Posojila se lahko dovoli za gradnjo malih vaških vodovodov, cistern, vodnjakov, kanalizacije, ljudskih kopališč, vzornih kmečkih hiš in za izvajanje drugih del, ki pospešujejo higijeno na deželi.

§ 3. Minister za socialno politiko in narodno zdravje odmerja iz kreditov, določenih v § 1 tega zakona, po izkazani potrebi in v razmerju s številom prebivalstva kr. banskim upravam dotacije, iz katerih banske uprave podeljujejo brezobrestna posojila podeželskim

občinskim upravam za asanacijo sela. Ta brezobrestna posojila lahko znašajo največ do 50 odstotkov proračunske vsote. Za izvedbo posameznih asanacijskih del so dolžne občine, ki so jim bila posojila odobrena, prispevati z delovno močjo ali pa v denarju, ako izdajo pristojni higijenski zavodi s higijenskega stališča ugodno izjavo o potrebi izvedbe teh del in odobre potrebne kredite za njih izvedbo.

§ 4. Dovoljena posojila se morajo vrniti v 10 letih. Odplačila se vlagajo v sanitetni fond pri državni hipotekarni banki in se uporabijo za nadaljnja posojila v isto svrhu.

§ 5. Minister za socialno politiko in narodno zdravje bo predpisal v soglasju s ministrom javnih del pravilnik in vse potrebne določbe o izvajanju del za asanacijo sela.

§ 6. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga podpisal kralj, in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Službenih novinah«.

Premogovni dogovor med Anglijo in Poljsko

London, 11. jan. (AA.) Te dni je bil sklenjen med Anglijo in Poljsko prvi mednarodni dogovor v premogovni trgovini. Na temelju tega dogovora se Anglija in Poljska obvezujeta, da ne bosta prodajali premoga po neekonomičnih cenah.

Industriji proti čsl. agrarcem

Praga, 11. jan. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaška zveza industrijev je za prihodnji teden sklicala sejo svojega trgovsko-političnega odbora, da zavzame stališče glede carinskih predlogov agrarnih strank. Industrija priznava potrebo pobijanja krize v poljedelstvu, vendar zavzema stališče proti visokosti agrarnih zahtev. Industriji zahtevajo, da se smejo odrediti samo taki ukrepi, ki ne bodo na trgovsko-političnem polju povzročili novih razlogov za konflikte in ki ne bodo podražili življenjskih pogojev prebivalstva. Industriji končno izjavljajo, da je zahtevana uvedba zvišane agrarne carine, kakor tudi zahtevani žitni monopol indiskutabel.

Čitajte »Slovenski list«!

Uprava Sokola kraljevine Jugoslavije imenovana

Belgrad, 11. jan. AA. Na podlagi §§ 6 in 9 zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta sta minister prosvete Boža Maksimović in minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić imenovala naslednjo upravo Sokola kraljevine Jugoslavije:

Za podstorešine: Gangla Engelberta, oblastnega šolskega nadzornika v poklju v Ljubljani; Paunkovića Gjuro, generalnega ravnatelja »Rossija Fonciere« iz Belgrada; Križa Vlačka, upravitelja mestnih stanovanjskih hiš v Zagrebu; Margentalerja Pavla, odvetnika iz Osijeka.

Za načelnika: dr. Murnika Viktorja, tajnika zbornice za TOI v Ljubljani v p.; za namestnike načelnika: Vojinovića Miroslava, referenta min. prosvete v Belgradu; Mrzlaka Dragana, zastopnika ravnatelja Prve hrv. štedionice v Subotici; za načelnico: go. Skalarjevo Elzo, privatno uradnico v Ljubljani; za namestnice načelnice: go. Iličevo Dano, gimnazijsko nastavnico v Belgradu; Šulcovo Ičko, učiteljico v Osijeku; za predsednika prosvetnega odbora: dr. Belajčiča Vladimirja, predsednika prvostopnega sodišča v Novem Sadu; za člane uprave: Benkovića Viktorja, občinskega svetnika v Zagrebu; Brzakovića Gjuro (za inspeksijske posle), inspektorja min. notr. zadev v Belgradu; Brozovića Ante, tajnika min. notranjih zadev v Belgradu; dr. Buiča Mirka, tajnika trgovske in industrijske zbornice v Splitu; Vandečkovića Toma, predsednika občine v Kočanah; dr. Werka Huga, odvetnika iz Zagreba; dr. Gradojevića Mihajla, docenta vseučilišča v Zagrebu; dr. Dragiča Milorada, zdravnika iz Belgrada; Kneževića Stevana (za inspeksijske posle), pešadijskega polkovnika iz Belgrada; Korunovića Momira, arhitekta min. javnih del v Belgradu; Lukića Mihajla, prof. vojne akademije v Belgradu; dr. Matulića Silvija, odvetnika iz Splita; dr. Mazuro Lava, odvetnika iz Zagreba; Milića Čedo, trgovca iz Mostarja; Maglerja Hinka, nadšušmarja v p. iz Zagreba; Nedića Stevana, državnega odvetnika iz Belgrada; dr. Pavlasa Ignata, odvetnika iz Novega Sada; Polića Iva, ravnatelja Jadranske plovidbe na Sušaku; Todorovića Vojislava, brodolastnika v Belgradu; dr. Fuxa Rika, magistratnega svetnika v Ljubljani; dr. Hanzeka Lavoslava, odvetnika v Križevcih; dr. Hadži Omerovića Ibrahim, sodnika upravnega sodišča v Sarajevu; za namestnike članov uprave: dr. Besarovića Vojislava, tajnika trgovske in industrijske zbornice v Sarajevu; Franovačkega Momčila, višjega uradnika Hipotekarne banke v Belgradu; Živanovića Dragotina, pešadijskega polkovnika v Belgradu; Živkovića Branka, gimnazijskega ravnatelja v Zemun; Kovača Iva, poročnika vojne ladje prvega razreda v Tivatu; dr. Ražma Iva, tajnika Jugoslovenske udružene banke v Zagrebu; Števanovića Milana, industrijca v Nišu; Olujevića Franja, trgovca in predsednika hrvatskega Radiše v Zagrebu; za revizorje: Veselića Vlada, ravnatelja osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu; Franića Vlada, carinskega uradnika v Zagrebu; Nišavića Radišo, šefa knjigovodstva Mednarodne letalske družbe v Belgradu; Radkovića Pavla, ravnatelja »Dunava« v Zagrebu; Sterlekarja Milana, uradnika Mestne hranilnice v Ljubljani; za namestnike revizorjev: Jelačića Milivoja, trgovca v Mostarju; Kantočija Dušana, mesnega uradnika v Zagrebu; Markovića Lazarja, ing. v Prnjavorju v Bosni; dr. Oberšnela Maksa, industrijskega uradnika na Jelenicah; Pavliča Mata, uradnika osrednjega urada Hrvatskih seljačkih zadrug v Zagrebu

16.000 ljudi zmrznilo

London, 11. jan. (Tel. »Slov.«) »Daily Express« poroča iz Pekinga: Polovica Kitajske severno od reke Jangce ima sedaj skoro arktično zimo. Na pekinških ulicah je od 1. januarja dalje zmrznilo 208 ljudi, dočim je severno od province Kansi umrlo 15.000 ljudi radi mraza. Na reki Han pri Hankovu je led razbil najmanj 500 džungel, pri čemer je večina lastnikov z rodbinami vred našla smrt. V Hankovu je prišlo do razburljivih prizorov, ko so pripeljali 700 mrtvih rikša-kulijev, ki so morali vršiti vojaško službo. Vsi so umrli v snežnem viharju.

Težka letalska nesreča

Pariz, 11. jan. (AA.) Pripehili sta se dve hudi letalski nesreči. Neki letalec je hotel pristati na letališču, kjer pa se mu je letalo prevrnilo. Drugi letalec je skušal takoj zatem pristati, da bi pomagal tovarišu. Zaradi prenaprtega manevriranja pa se je letalu odtrgalo krilo. Letalo je strmoglavilo na tla in se razbilo. Mehanik, ki je skočil iz letala pravčasno s padobranom, se je rešil. Ostali trije letalci so se ubili.

Tokio, 11. jan. (AA.) Japonska vlada je ukinila prepoved na izvoz zlata, ki je veljalo od leta 1917.

London, 11. jan. (AA.) V bližini Marble-archa bodo zgradili največji hotel v Evropi, ki bo imel 2000 sob in kopalnic. V hotelskem posloju bodo štiri restavracije, kino in velika trgovina.